

Direcció, administració, publicitat i vendes:

Octubre Centre de Cultura Contemporània.
Carrer de Sant Ferran, 12. 46001 València.
Telèfon: 963 535 100. Fax: 963 155 165.

Redacció de Barcelona: Rambla de Catalunya, 121,
1-2, esc. esquerra. 08008-Barcelona.
Telèfon: 932 384 262. Fax: 932 384 263.

Redacció de Palma: Carrer de l'Almudaina, 8 entresòl-
dreta. 07001-Palma.

Telèfon i Fax: 971 720 763.

Web:

http://www.eltemps.cat

Correu electrònic: eltemps@eltemps.net

Subscripcions: 902 131 025.

subscripcions@eltemps.net

Edita: Edicions del País Valencià, SA.

Editor: Eliseu Climent.

Assessor editorial: Salvador Cot.

Director de continguts: Àlex Milian.

Coordinadora: Sumpsi Palau

Redacció de València: Núria Cadenes, Víctor Maceda,
Violeta Tena i Rosa Serrano (*documentació*).

Redacció de Barcelona: Gemma Aguilera, Lluís
Bonada, Xevi Camprubi i Enric Rimbau

Redacció de Palma: Miquel Payeras.

Producció: Jordi Badia (*correcció lingüística*), Ana
Vanesa Prieto (*maquetació i gràfics*).

Rúbriques: Francesc-Marc Álvaro, Sebastià Alzamora,
Oriol Amat, Joan-Anton Benach, Xavier Bru de Sala,
Toni Canyis, Muriel Casals, Agustí Colomines, Salvador
Cot, Martí Domínguez, Fabià Estapé, Jaume Fàbrega,
Llibert Ferri, Josep Gifreu, Àlex Gorina, Manuel S.
Jardi, Alfons Llorenç, Glòria Marcos, Ricard Mas,
Andreu Mas-Colell, Joan F. Mira, Joan Nebot, Roger
Palà, Marta Pessarrodona, Josep Ramoneda, Jordi Riba,
Ferran Sáez Mateu, Josep Maria Terricabras, Ramon
Tremosa, Vicenç Villatoro, Xavier Vinader.

Corresponsals: Pau Bori (*Belgrad*), Natàlia Boronat
(*Moscou*), Erena Calvo (*Rabat*), Macià Claramunt
(*Castelló*), Raquel Correa (*Brussel·les*), Míriam Díez
(*Roma*), Joan Lluís Ferrer (*Eivissa*), Carla Fibla
(*Amman*), Ricard González (*Washington*), Victòria
Jiménez (*Londres*), Juli Martí (*París*), Federico Rivas
(*Buenos Aires*), A. V. Santamaria (*Alacant*), Gemma C.
Serra (*Berlin*), Maria Josep Siscar (*Ciutat de Mèxic*),
Miquel Toran (*Pequín*).

Col·laboradors: Albert Aguilera, Laura de Andrés,
Violeta Camarasa, Alexandre Carbó, Roser Carol, Borja
Català, Antoni Castel, Alfons Cervera, Eliseu T. Climent,
Joan Colomer, Joan Corbera, Oriol Cortacans, Martí
Crespo, Miquel Àngel Díaz, Daniel Díez Esculies, Júlia
Esbert, Enric Faura, Laia Fernández, Carles Gàmez,
David Garrido, Roser Gasol, Salva Giménez, Dani
Gómez (*País Basc*), Andreu Gomila, Gani Jakupi, Josep
Enric Llebot, Roger Mateos, Rossanna Melià, Joan M.
Oleaque, Roger Padrós, Pelai Pagès, Òscar Palau, Cèsar
Palazuelos, Juli Peretó, Carles Pont, Cristina Simón,
Lluc Soler, Eva Tarragona, Jordi Tejel, Àlvar Valls, Sergi
Vicente.

Traductors: Carme Geronès, Mercè Ardiaca, Blanca
Juan, Sara Roca i Beatriu Vallès.

Col·laboradors gràfics: Agència Efe, Tina Bagué, Fer,
José Luis Iniesta, Salvador Llosà, Toni Payà, Jordi Play
i Prats i Camps.

Disseny: Vanesa Prieto.

Disseny de la capçalera: Enric Satué.

Disseny de la portada: Toni Payà.

Publicitat i promoció: Salva Martínez (València).

Tel.: 963 535 100. Gemma Garrido (Barcelona). Tel.:
932 384 262.

Subscripcions: Susanna Alacreu

Administració: Pilar Martí i Quica Sena.

Fotomecànica i impressió: Guada Impressors S.L.

Aldaia (Horta).

Dipòsit legal: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda per cap mitjà: mecànic, fotoquímica, electroòptica, magnètica, de fotocòpia, ni de cap altra mena, sense permís de l'editor.

Mercadejar amb gent

Aquestes darreres setmanes, el Sàhara Occidental ha estat una de les principals causes de tensió internacional. La repressió marroquina sobre la població civil sahariana –i el posterior tancament a la premsa internacional– ha deixat al descobert la gravetat real d'un conflicte enquistat des de fa 35 anys, quan Espanya va abandonar allò que havia estat una província espanyola i va oblidar-se, de sobte, de les reiterades promeses d'independència que, al final, només havien servit per a enganyar aquell poble.

Fins ara, sabíem que els acords entre Espanya, el Marroc i Mauritània s'havien signat el novembre del 1975, els dies finals de l'agonia del general Franco. I això va ser aprofitat pel règim marroquí –ben cobert per França i els Estats Units–, que va aconseguir que Espanya li cedís l'administració del territori, contravenint d'aquesta manera el mandat de les Nacions Unides que, aleshores i ara, considera que el Sàhara Occidental continua en situació colonial.

Però EL TEMPS aporta, en el número d'aquesta setmana, el testimoni i les proves del fet que l'estat espanyol no solament va cedir il·legalment el control del Sàhara al Marroc, sinó que va plantar una factura de més de 14.000 milions de pessetes davant dels negociadors marroquins. Aquests comptes eren el resultat d'un estudi oficial que van dur a terme dos economistes catalans, aleshores soldats de lleva que feien el servei militar obligatori a la província més llunyana de l'estat espanyol.

Els documents que aportem, a més, són una radiografia exacta de com va anar la fugida d'Espanya, amb tots els drames personals que va implicar, tant per als qui se n'anaven com per als saharisans que no van tenir més remei que quedar-se a esperar l'ocupació marroquina. Cal destacar que l'estat espanyol va discriminar escrupolosament la població europea respecte als saharisans, que va abandonar a la seva sort malgrat els seus DNI espanyols.

Tot plegat fa que aquella vergonya humana i diplomàtica se'ns aparegui, avui dia, com una operació orientada a satisfer els interessos d'una nova casta dirigent que tenia perfecta consciència que necessitava un país lliure de conflictes internacionals per a assegurar la successió d'un general que agonitzava.

35 anys després, l'estat espanyol continua mantenint una ambigüitat calculada respecte al conflicte del Sàhara Occidental. Una actitud que, naturalment, beneficia l'ocupant marroquí. És l'hora, doncs, que aquella vergonya trobi una solució honorable i justa que permeti als saharisans, finalment, de viure amb dignitat al seu propi país.

Als nostres lectors

Tres dècades i mitja més tard, EL TEMPS ha localitzat la documentació que demostra que l'estat espanyol no únicament va cometre una ignomínia moral abandonant el Sàhara, sinó que va presentar una factura de 14.000 milions de pessetes amb la intenció de recuperar fins l'última pesseta invertida en un territori que se suposava que era una província espanyola. Aquella fugida precipitada va tenir dos protagonistes discrets: Víctor Farré i Enric Oliva, acabats de llicenciar-se en econòmiques i destinats –com a soldats de lleva– al Sàhara Occidental. Tot plegat, un testimoni excepcional de com es va viure la retirada espanyola del Sàhara Occidental, una fugida vergonyosa a la qual hem afegit la realitat mercantil. És un reportatge d'Àlex Milian i Gemma Aguilera.

Salvador Cot